“Taşıtanların EBT’ye İlişkin Ortak Görüş ve Önerileri”

16 Ocak 2013

PETFORM EBT Alt Çalışma Grubu

1. Kimlik Doğrulama

a) Giriş ekranında;

- Tek seferlik şifre (OTP)
- Captcha (Resim ile doğrulama)
- Mobil imza
- VPN (Sanal Özel Ağ)

gibi sistemler kullanılarak kimlik hırsızlığı ve otomatik giriş zorlamalarına karşı önlemler alınması

b) Oturum zaman sınırı kullanılarak güvenlik artırılması

c) Sistem giriş zorlama sınırı yaratılması ve IP bloklama kullanılması

2. Kullanıcı Yetkilendirme

a) Kullanıcılar için tek bir yönetici şifresi olması

b) Kullanıcı grupları oluşturulabilmesi

c) Kullanıcılar için tek yönetici şifresinden iş ve sayfa bazlı grup ve kullanıcı yetkilendirmesi yapılabilmesi

3. Veri Aktarımı

a) Web Servis teknolojisi kullanılarak çift yönlü veri akışının kolaylaştırılması

b) Oluşturulan rapor sayfalarından ofis uygulamalarına uyumlu veri aktarımını mümkün kılacak sistemlerin oluşturulması

c) Scada ile EBT arasında belirli bir standardizasyon altında anlık iletişimin sağlanması

4. Raporlama

a) Günlük, aylık fatura verileri raporlama sayfaları

b) Günlük, aylık tüm gaz hareketlerinin detaylı gözlemlenebileceği bir rapor sayfası olması

c) İstenilen şekilde detaylı raporlamaya olanak sağlanması

d) Kapasite hareketlerinin detaylı gözlemlenebileceği bir sayfa oluşturulması

e) Taşıtanlara ait tüm geçmiş istatistiki verilere ulaşım sağlanması

5. Gün Sonu Ticareti

a) Gün sonu ticaretinin sistemden yapılabilmesi ve takip

b) Taşıyıcının ticareti EBT üzerinden onaylaması

6. Kapasite İşlemleri

a) Günlük kapasite ticareti altyapısının kurulması

b) Tüm kapasite işlemlerinin sistem üzerinden yapılması ve onaylanması

c) Taşıtan bazında çoklu nokta kapasite kullanım oranlarının yayınlanması

7. Duyurular

a) Yapılan tüm duyuru ve taşıtan bazlı uyarıların ilgili kişilere sms ve e-posta yoluyla iletilmesi

b) Duyuruların giriş sayfasından kaldırılması ve kullanıcı girişi yapıldıktan sonra görülmesi

8. Kayıt Tutulması

a) EBT üzerinde taşıyıcı dahil tüm taraflar taraflarca yapılan işlemlerin detaylı kayıtlarının tutulması

b) Taşıtanlar tarafından ilgili kayıtların incelenebilmesi

c) Sistemde bir hata olduğunda kayıtlardan geri dönülebilecek altyapının oluşturulması

9. Güvenlik (I)

a) Sisteme yapılan tüm girişlerin istemci ve sunucu tarafından kontrol edilmesi

b) Hata sayfalarında detayların verilmemesi, jenerik hata sayfası oluşturulması

c) Yazılım firmasının geliştirdiği onaylanmamış bir şifreleme algoritmasının kullanılmaması

d) Mümkün olan yerlerde geri dönüşü olmayan şifreleme kullanma (Kullanıcı şifreleri) (MD5)

e) Sistemde saklanması gereken hassas verilerin şifrelenerek saklanması

9. Güvenlik (II)

f) Şifre ve hassas sabit verilerin yazılıma gömülmemesi

g) Yazılım konfigürasyonunun bulunduğu belleklerin fiziksel ve sanal olarak koruma altına alınması

h) Kullanıcıların zamanla şifre değiştirmeye zorlanması

i) Şifre verirken belirli standartlar dahilinde şifre politikası zorlaması yapılması

j) Veri tabanına elle müdahalenin engellenmesi

9. Güvenlik (III)

k) Sistemde geçerli bir güvenlik sertifikası kullanılması

l) Geriye yönelik işlem yapılmasının engellenmesi

m) Sistem ulusal olarak kritik bir sistem olması dolayısı ile profesyonel bir ekip tarafından denetiminin yapılması ve yazılımın kontrol edilmesi

n) SQL Injection önlemleri alınması

o) Düzenli back-up alınması

10. Faturalama

a) İletim faturalarının EBT üzerinden görüntülenmesi ve kesinleşen faturanın yayınlanması

b) Tahsisatlar tamamlandıktan sonra faturanın otomatik olarak oluşturulması

c) Günlük iletim faturası oluşturulması

11. İletişim

a) Sistem kullanıcıları arasındaki iletişimin sistem üzerinden sağlanması

b) İtiraz ekranlarının ve sisteminin oluşturulması

c) Taşıtanlar ile Taşıyıcı arası iletişimin kayıtlarının tutulması

12. Tahsisat

a) Ana çıkış noktalarının tahsisatlarının Taşıtanlar tarafından görüntülenmesi, Taşıtan ile alakalı çıkış noktalarında tüketim ve kalite değerlerinin yayınlanması

b) Gün içinde belirli aralıklarla Taşıtanlar ile alakalı çıkış noktalarında tüketim ve kalite değerlerinin görüntülenmesi

c) Sistemde G-2'ye ilişkin herhangi bir veride eksiklik olduğunda sistemin uyarı vermesi

13. Şebeke

a) Günlük şebeke stokunun bölgesel olarak sistem üzerinden detaylı ve güncel olarak yayınlanması

b) Planlı bakım ve arıza durumlarının duyuru olarak yayınlanması

c) Botaş İletim'in yıllık planlarının sistem üzerinden yayınlanması

14. Standardizasyon

a) Scada sistemi ile iletişim standartlarının oluşturulması ve bunlara uyulmasının sağlanması

b) Tüm noktalar için kodlama sistemi yaratılması

c) Tekli ve çoklu nokta sisteminin kaldırılması

15. Bildirimler

a) Haftalık, aylık ve yıllık bildirimlerin sistem üzerinden yapılabilmesi

b) TMDB taleplerinin sistem üzerinden yapılabilmesi

c) TMDB açıldığı zaman taşıtana duyuru olarak iletilmesi

d) İçinde bulunulan gaz günü için TMDB imkanı yaratılması

16. Teknoloji

a) Veri tabanı sistemi olarak tercihen MSSQL 2012 kullanılması

b) Yazılım altyapısı olarak tercihen .Net Framework 4.5 ve ASP.NET 4.5 kullanılması

c) Tüm tarayıcılarda çalışacak bir tasarım ve mobil cihazlarda kullanılacak ayrı bir tasarımının oluşturulması

d) Sistemin devamlı erişilebilir olmasını sağlayacak ve yük dengelemesi yapabilecek bir yapı üzerine kurulması

e) Türkçe – İngilizce EBT Olması

17. Piyasa (I)

Serbest doğalgaz piyasalarında üçüncü tarafların erişimi ile iletim sistemlerinden taşınan doğalgazın yanı sıra iletim sistemleri bir pazaryerine dönüştürülerek bir emtia olarak doğalgazın ticaret ortamları ortaya çıkabilmektedir. Spot doğalgaz gün öncesi piyasa operasyonu, gün sonu piyasası operasyonu (Tezgah Üstü Piyasa veya Teşkilatlanmış Pazar Yeri) ve dengeleme piyasası operasyonu olarak üç alt başlık altında değerlendirilebilecek piyasa işlemlerinin ilk ikisinin yani spot doğalgaz gün öncesi piyasa operasyonu, gün sonu piyasası operasyonu işlemlerinin iletim sistemi içinde yapılması zorunluluğu yoktur. Ancak bu faaliyet elektrik piyasasında PMUM bünyesinde yapılmakta ve ilerde ayrı bir tüzel kişilik olarak planlanmaktadır. Bu faaliyetler ayrı tüzel kişilikler altında da yapılabilir ancak bir iletim şirketi dengeleme gazını piyasa şartlarında gerçek değerinde tedarik etmesi, basiretli bir tüccar olarak yapılması gereken bir husustur. Ancak diğer iki ticaret ortamı da eğer istenirse aynı bünye içinde elektrikte olduğu gibi kurulabilir. Bu bir zorunluluk değildir. Dengeleme Gazı Piyasasında ise son tahsisatların EBT sisteminde açıklanması ile oluşan Negatif veya Pozitif yönlü dengesizliklerin giderilmesi amaçlı her bir Piyasa Katılımcısının “Miktar ve Fiyat” bazlı bilgileri içerecek şekilde teklif vermesine olanak sağlayan bir ekranın oluşturulması gerekmektedir.(…)

17. Piyasa (II)

(…) Dengeleme piyasasının tam rekabet içinde serbestçe tedarik edilmesi için tüm taşıtanların alım satım yaptığı dengeleme gazının TMB/TMDB ekranlarının benzeri şekilde dengeleme gazı miktar ve fiyat bildirimlerinin yapılması ve kurulacak yazılımın kademelendirerek (cascading) dengeleme gazı tekliflerini sıraya sokarak en ucuzdan başlayarak kote edilen miktarı alması, en pahalıdan başlayarak kote edilen miktarı da satması sağlanmalıdır. Taşıtanların miktar tekliflerinin dışına çıkarak sistemde gaz bırakması durumunda en düşük marjinal satış fiyatından ya da sistemden daha fazla gaz alması durumunda ise en yüksek marjinal alış fiyatından işlem yapmasını esas alacak bir yapının kurulmasında fayda bulunmaktadır. Bu duruma bağlı olarak arz ve talebin buluştuğu noktada oluşacak ağırlıklı ortalama bir referans Dengeleme Gazı Fiyatı her gün Sistem İşletmecisi tarafından düzenli olarak en geç saat 15:00'e kadar EBT ekranından tüm katılımcılara bildirilmelidir. Böylece dinamik ve pazarın arz talep dengesini yansıtan bir referans fiyat ortaya çıkarılabilir. Bunun yanında gün öncesi piyasası ve gün sonu piyasası ile ilgili teşkilatlanmış bir Pazar yerinin de bu bünyede oluşturulmasının da istenmesi durumunda gün öncesi ve gün sonu ticareti teklif ve fiyatlarının girilip takasının yapılacağı ekranlarında oluşturulması gerekmektedir.

17. Piyasa (III)

a) Her bir piyasa katılımcısına ait günlük ve aylık uzlaştırma ekranının olması

b) Dengeleme Gazı Piyasası ve Gün Öncesi Piyasası'nda mahsuplaşmaların ve teminatın Takasbank aracılığıyla yapılacak sistemin kurulması